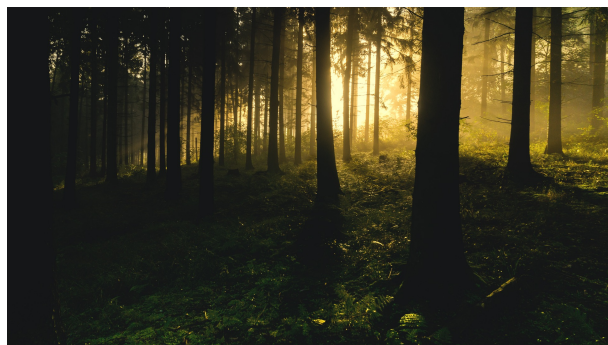

Kůrovcová kalamita – možnosti krátkodobého řešení stávající situace

Přečtěte si o způsobech řešení současné nepříznivé kůrovcové situace v našich smrkových lesích, které vychází ze tří zásadních principů.

Jak probíhá boj proti kůrovci v podmínkách kůrovcové kalamity? Stačí v lese rozmístit kůrovcové lapáky a feromonové lapače? Proč nemůže být napadené dříví ponecháno volně v lese? Odpovědi se dočtete v článku.

Problém s přemnožením kůrovce je v současné praxi řešen nejen ochrannými opatřeními, ale i preventivními kroky. Vychází ze tří zásadních principů:

1. odstranění atraktivního dříví z lesa před začátkem rojení kůrovce;
2. důsledné vyhledávání a včasná a efektivní asanace napadeného dříví;
3. dočištění pomocí odchyťových zařízení.

Lýkožrout smrkový (kůrovec) je sekundární škůdce, který napadá především čerstvě odumřelé stromy a stromy silně oslabené, odstranění právě takových jedinců je proto v boji proti jeho přemnožení zásadní. Kůrovci dobře poslouží dříví z těžby, které je volně ponechané v lese, polomové dříví, stromy silně oslabené suchem, ale i například houbou václavkou. Ve všech případech platí, že by takto oslabené dříví mělo být z lesa odstraněno do začátku rojení lýkožrouta, tedy v závislosti na nadmořské výšce přibližně do března až dubna. Tato podmínka se zdá lehce splnitelnou ve standardních situacích. Problém ovšem nastává v době rozsáhlých polomů, při kterých vážnou technickou možností zpracování dřeva i jeho odbyt. U stromů oslabených suchem takové jedince vytipovat a z lesa odstranit není prakticky vůbec možné.

Důsledné vyhledávání napadených stromů a jejich účinná asanace je však při boji s kůrovcem zcela zásadní. V době latence (doba latence) je asanací možné gradaci zcela zamezit. V době prvního rojení na jaře je neúčinnější vyhledávání napadených stromů pomocí speciálních nástrojů nazývaných drtinky, kterými kontrolujeme stav napadení pod kůrou na patě kmene. Vyhledávat nakažené jedince se zpravidla začíná na osluněných porostních stěnách, v kůrovcových ohniscích z předchozích let, ale i v lokalitách po zpracování polomů, při plošném oslabení porostů však není dostatečné a vyhledávání musí probíhat i uvnitř porostů. Účinná asanace naráží na dva hlavní problémy – nedostatek kapacit na kácení, převoz, zpracování, ale i problém se špatnou situací, co se týče odbytu dříví.

Odchyťová zařízení jsou potom pomyslnou „třešničkou na dortu“ při boji s kůrovcem, protože jimi lze odchyť pouze několik procent populace tohoto škůdce. V současné době jsou používány tři základní typy odchyťových zařízení – klasické a otrávené lapáky a feromonové lapače (poslední dva využívají feromonový odparník). Inovace se ale nevyhýbají ani lesnictví a průběžně jsou testovány nové a netradiční metody, jakými je například tzv. švédská metoda, při které

dochází k soustředování náletů lýkožroutů na porosty určené k těžbě, ošetřování stromů insekticidy (insekticidů využívají i otrávené lapáky s feromonovým odparníkem), nebo systém Trinet P využívající insekticidní síť. Klasické lapáky jsou metodou využívanou již více než 200 let, zatímco feromonový lapač byl aplikován až na přelomu 70. a 80. let 20. století a využívá komunikace kůrovce v rámci svého druhu za pomoci agregačních feromonů (agregační feromon). Bez ohledu na stáří použité metody má každá z nich své výhody, nevýhody a omezení, kvůli kterým se jedná opravdu jen o doplněk k efektivní asanaci již napadeného dříví.